

ปัญหาทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในคดีอาญา LEGAL PROBLEMS IN INTRODUCTION OF FORENSIC EVIDENCE TO CRIMINAL CASES

คมสัน สุขมาก*
Komsum Sukmak

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยกับต่างประเทศ โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในคดีอาญา รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 พบว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 มิได้อนุญาตให้บุคคลอื่นนอกจากพนักงานสอบสวนร้องขอให้ตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียม และไม่ได้แยกประเภทสิ่งที่ยังตรวจว่าสามารถนำตัวอย่างจากส่วนใดของบุคคลไปตรวจได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม และนำตัวอย่างจากส่วนใดของบุคคลไปตรวจได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม อาจส่งผลต่อการรับฟังพยานหลักฐาน นอกจากนั้นตามพระราชบัญญัติการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 เป็นเพียงการกำหนดหน้าที่อย่างกว้าง ๆ มิได้กำหนดขอบเขตหรือกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ สิทธิของผู้รับปฏิบัติที่จะต้องถูกบังคับตามพระราชบัญญัตินี้แต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะของการวิจัย เห็นควรกำหนดขั้นตอนให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาสามารถร้องขอให้พนักงานสอบสวนตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนได้ และควรให้มีการแยกประเภทของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นประเภทที่กระทบเนื้อตัวร่างกายและไม่กระทบเนื้อตัวร่างกาย ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกตรวจนั้น โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 และพระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่แล้วแต่ไม่ครอบคลุม ทำให้ไม่สามารถใช้ปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง จะทำให้การแก้ไขปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: พยานหลักฐาน, คดีอาญา

* รองผู้บังคับการกองคดีปกครองและคดีแพ่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ABSTRACT

The objectives of this research are to analyze and compare examination proof in forensic evidence of in Thailand and foreign countries, also studying concepts and theories in introduction of forensic evidence to criminal cases, as well as approaches to solution to problems under the Criminal Procedure Code and Provision of Forensic Science Services Act, B.E. 2559. The research finds that the Criminal Procedure Code, Section 131/1, does not permit any party other than the Inquiry Official to request for examination and proof of any person, object or document by scientific method. As a result, the alleged offender does not have an equal opportunity to argue over the case and prescribe categories of the evidence, which is sent to be examined and proved whether any part of a person is allowed to be collected for examination thus the consent must be acquired from the person, hereby admissibility of the evidence in a criminal case may be affected. Apart from that, Provision of Forensic Science Services Act, B.E. 2559, does not prescribe any scope or procedures of the competent official in the said issue.

The recommendations of this research are procedures should be prescribed for permitting the victim or alleged offender to request the Inquiry Official for examination and proof of the forensic evidence at the inquiry stage, and the evidence should be classified into 2 categories: the evidence collected from both inside and outside of the body. Therefore, collecting evidence from outside the body does not require consent from whom the evidence is to be collected as in both the Criminal Procedure Code, Section 131/1, and Provision of Forensic Science Services Act, B.E. 2559, in order to solve the problem with collection of forensic evidence in criminal cases and achieve higher efficiency.

Keywords: forensic evidence, criminal cases.

บทนำ

ในปัจจุบันมีปัญหาทางด้านอาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจะต้องมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเป็นหน้าที่ของรัฐในการจับกุมบุคคลและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบค้นหาความจริงให้ปรากฏ ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีจะต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย การค้นหาความจริงจึงเป็นหลักฐานสำคัญของการศึกษา ซึ่งมีการพิสูจน์ความจริงด้วยวิธีการนำสืบพยานหลักฐาน เช่น พยานเอกสาร พยานวัตถุ และ พยานบุคคล รวมทั้งการนำกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการค้นหาความจริงเป็นที่นิยมมากขึ้น การรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อมาใช้ยืนยันให้สามารถพิสูจน์ความผิดได้จึงต้องมีความชัดเจน ดังนั้น จึงมีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐานให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันได้ผลอย่างดียิ่งในการสืบสวนติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย เนื่องจากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มีความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานบุคคลทั่วไป เพราะมีการตรวจพิสูจน์ ทดสอบ และยืนยันจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญแล้ว อีกทั้งยังไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่าย โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล เช่น ลายพิมพ์ DNA ตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ฝิวหนัง เส้นผมหรือขน

สำหรับการรวบรวมพยานหลักฐานในกฎหมายไทยนั้นปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกร้องหาเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การที่พนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานในคดีเพียงลำพังนั้น เป็นสิ่งที่ค่อนข้างยากและละเอียดอ่อน เพราะจะต้องมีการตรวจพิสูจน์ตัวบุคคลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะอาจเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพในร่างกายของบุคคลได้ในหลายคดีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมักมีความสลับซับซ้อน พยานหลักฐานในคดีมีจำนวนมาก บางคดีไม่มีพยานบุคคลหรือพยานเอกสารที่จะสามารถนำมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้เลย มีเพียงแต่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาพิสูจน์เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ ต่อมาในเรื่องของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2541 บัญญัติมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนในมาตรา 131/1 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ในการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในชั้นพนักงานสอบสวน โดยต้องเป็นกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 และคดีที่จะใช้การตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์นี้จะต้องเป็นกรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี โดยการพิสูจน์นั้นจำเป็นต้องเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ฝิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการตรวจพิสูจน์ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะ

กระทำได้ อีกทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้นด้วย กรรมวิธีการตรวจพิสูจน์นี้ต้องกระทำโดยแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอมก่อน พนักงานสอบสวนจึงจะให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้ ถ้าไม่ยินยอมให้ตรวจโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ประเด็นปัญหาประการแรกคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 มิได้อนุญาตให้บุคคลอื่นนอกจากพนักงานสอบสวนร้องขอให้ตรวจพิสูจน์ บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาไม่ได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกับรัฐ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์มีอัตราสูง ซึ่งจะเป็นภาระแก่ผู้ต้องหาจำเลย หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีผลทำให้หลายคดีไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ เนื่องจากขาดพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ สำหรับประเด็นที่สองคือ การไม่แยกแยะประเภทของการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ทำให้การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทุกชนิดที่บัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องได้รับความยินยอมจากผู้ตรวจ ทำให้เกิดปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาล และความล่าช้าในการรวบรวมพยานหลักฐาน และประเด็นสุดท้าย การที่พระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มิได้ระบุหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ รวมทั้งมิได้ระบุว่าหากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายจะต้องถูกตรวจร่างกายเพื่อหาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะมีหลักปฏิบัติหรือมีสิทธิใดบ้าง เพราะการที่ไม่ระบุถึงสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อมีคดีเกิดขึ้นจึงมักเกิดปัญหา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในคดีอาญา
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาของการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการนำมาใช้ในคดีอาญาของประเทศไทย
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559

สมมติฐานของการวิจัย

บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 ในปัจจุบันมีข้อจำกัดคือ กฎหมายมิได้อนุญาต และไม่ได้เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นนอกเหนือจากพนักงานสอบสวนมีสิทธิที่จะร้องขอให้ทำการตรวจพิสูจน์ บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวน และการที่กฎหมายกำหนด ให้พยานหลักฐานที่จะทำการตรวจพิสูจน์โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ทุกชนิดต้องขอความยินยอมจากผู้ตรวจก่อน โดยไม่ได้แยกประเภทของพยานหลักฐานว่าประเภทใดบ้างที่ทำการตรวจได้โดยไม่ต้องขอ ความยินยอม อาจเกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมและ การค้นหาความจริงให้ได้ประสิทธิภาพ และการที่พระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 มิได้ระบุขั้นตอนการทำงานหรือรายละเอียดใด ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติ เมื่อมีคดีเกิดขึ้นจริงจึงมักเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ควรมีการบัญญัติมาตรการทางกฎหมาย เพิ่มเติมเพื่อเป็นหลักประกันแก่บุคคลในการตรวจพิสูจน์โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อค้นหา ความจริงในคดีอาญา จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ลงไปในพระราชบัญญัติการให้บริการด้าน นิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติให้ถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในการ ตรวจร่างกายของผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายเพื่อหาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ และวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในประเด็นปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนคดีอาญาของไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ หนังสืออ้างอิง วารสารกฎหมาย บทความจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เอกสาร ทางวิชาการ ผลงานวิจัย และคำพิพากษาศาลยุติธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการรวบรวม พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวน

ผลการวิจัย

“การสอบสวน” ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติไว้ในมาตรา 2(11) เป็นขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินคดีอาญา โดยเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการยุติธรรมของรัฐนั้น กฎหมายกำหนดให้ทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อค้นหา ความจริงว่าผู้ต้องหาเป็นผู้มีผิดหรือบริสุทธิ์ เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมของรัฐฝ่ายอื่น เช่น พนักงานอัยการ รวมทั้งศาลด้วย หากใช้เพียงเพื่อค้นหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ของผู้ต้องหาเท่านั้น ซึ่งบทบัญญัติแห่งมาตรา 131 บัญญัติไว้ดังนี้ “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวม

พยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” ทั้งนี้ เพื่อจะเน้นย้ำให้แน่ชัดยิ่งขึ้นกว่ากฎหมายได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาด้วย ซึ่งจะส่งผลสนับสนุน “หลักการดำเนินคดีโดยรัฐ” อันเป็นหลักการที่สำคัญของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อีกทั้งยังสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 29 วรรคสองและวรรคสามที่วางบทสันนิษฐานรับรองความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ด้วยว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 โดยมาตรา 5 กำหนดให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีหน้าที่ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่ผู้เสียหายร้องขอ แต่ในกรณีที่เป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะร้องขอให้ตรวจซ้ำได้ก็ต่อเมื่อไม่ได้อยู่ในระหว่างการตรวจพิสูจน์ของหน่วยงานอื่นที่ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ และต้องเป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ส่วนค่าธรรมเนียมการให้บริการนั้น ในมาตรา 7 กำหนดให้สถาบันมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการให้บริการจากผู้ร้องขอที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนอีกทางหนึ่งแต่ยังไม่เพียงพอ

ผู้วิจัยเห็นว่า การให้โอกาสผู้ต้องหาและผู้เสียหายร้องขอให้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา อันจะทำให้ค้นหาความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาตั้งแต่ในชั้นสอบสวนเป็นสิ่งที่จำเป็นและสมควร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักนิติรัฐในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างยิ่งในเสรีภาพของบุคคล (freihheitsrecht) สิทธิในความเสมอภาค และสอดคล้องกับหลักการค้นหาความจริง ซึ่งไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือหลักฐานนั้นจะเป็นผลดีหรือผลร้ายต่อผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนก็ต้องนำเข้ามาในคดีเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ เพื่อไม่ให้ผู้บริสุทธิ์ต้องตกอยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือเกิดความล่าช้าในการอำนวยความยุติธรรม เนื่องจากผู้ที่ตกอยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ขาดโอกาสทางสังคม เช่น ในกรณีผู้เสียหายที่เป็นหญิง การที่ผู้เสียหายได้ทราบข้อเท็จจริงบางอย่างโดยเร็ว เช่น โรคทางเพศสัมพันธ์ในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ ย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายทั้งในด้านพยานหลักฐานและด้านการรักษาทางการแพทย์ และในกรณีผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งตรวจพบอสุจิในช่องคลอดของผู้เสียหาย และผู้เสียหายให้การยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด ต้องมีการตรวจหาสารพันธุกรรมในอสุจิไว้ด้วย หากพนักงานสอบสวนจับกุมตัวผู้ต้องหามาเพราะผู้เสียหายกล่าวหา แต่ไม่ได้นำตัวผู้ต้องหาไปตรวจพิสูจน์หาสารพันธุกรรมว่าตรงกับอสุจิที่ตรวจพบในช่องคลอดของผู้เสียหายหรือไม่ เมื่อผู้ต้องหายืนยันว่าตนเองไม่ได้กระทำความผิด ควรให้สิทธิผู้ต้องหาร้องขอให้พนักงานสอบสวนส่งตัว

ผู้ต้องหาไปหาสารพันธุกรรมในร่างกายเพื่อตรวจเปรียบเทียบกับ รัฐควรให้โอกาสผู้ต้องหาในการต่อสู้คดีด้วยพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อย่างเท่าเทียมกับรัฐซึ่งมีงบประมาณและการพัฒนาบุคลากรที่เหนือกว่าผู้ต้องหาในทุกด้าน โดยบัญญัติกฎหมายให้ผู้ต้องหาและผู้เสียหายร้องขอให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ชั้นสอบสวน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณของรัฐอยู่แล้ว เช่นเดียวกับมาตรา 244/1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นการตรวจพิสูจน์โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสืบพยานในศาล โดยไม่ต้องรอให้ถึงชั้นสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้องคดี ซึ่งให้สิทธิผู้ต้องหาสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้เช่นเดียวกัน เพราะถึงแม้ว่าปัจจุบันผู้ต้องหาจะมีสิทธิร้องขอให้ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์โดยการยื่นคำร้องต่อศาลได้ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ก็ตาม แต่เป็นที่ทราบดีว่าการใช้ช่องทางยื่นคำร้องต่อศาลต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เวลาอันพอสมควร หลักฐานบางอย่างมีการเสื่อมค่าหรือสูญเสียคุณค่าในการพิสูจน์ เมื่อเวลาผ่านไปจึงไม่อาจรอเวลาการตรวจพิสูจน์ได้ ต้องดำเนินการตรวจอย่างรวดเร็วและทันทีหลังเกิดเหตุ หากให้สิทธิผู้ต้องหาและผู้เสียหายร้องขอให้พนักงานสอบสวนตรวจพิสูจน์โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีได้ตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวน อาจทำให้ผู้ต้องหาหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาได้โดยรวดเร็ว ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องหาและผู้เสียหายเอง และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของรัฐในกระบวนการยุติธรรมอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลในการควบคุมอาชญากรรมตามกฎหมายควบคุมอาชญากรรม

ตามบทบัญญัติ มาตรา 131 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนที่จะรวบรวมหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานใดเข้ามาในสำนวนการสอบสวนก็ได้ เช่นเดียวกับดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนในการมีอำนาจให้ตรวจพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ขึ้นใดหรือไม่ก็ได้ตามมาตรา 131/1 ซึ่งแม้จะเป็นการให้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจแก่พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการค้นหาความจริง แต่ลำพังการใช้ดุลยพินิจรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเพียงฝ่ายเดียวในบางคดีอาจเกิดการใช้ดุลยพินิจผิดพลาด ทำให้สำนวนการสอบสวนมีพยานหลักฐานน้อยหรือไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของบุคคลใดได้ ทำให้ในหลายคดีที่เกิดขึ้นต้องยกฟ้องไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษตามกฎหมายได้ ประกอบกับมาตรา 131/1 ซึ่งบัญญัติว่า ในกรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ เจตนารมณ์ของกฎหมายก็เพื่อให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเห็นว่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานชนิดหนึ่งที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์สูง แต่ถึงแม้จะมีการแก้ไขกฎหมายก็ตาม แต่จากบทบัญญัติดังกล่าวก็ยังมีปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ในชั้นสอบสวน ซึ่งสามารถสรุปปัญหากฎหมายตามประเด็นดังกล่าวได้คือ

ประเด็นแรก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 ให้อำนาจพนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจให้ทำการตรวจพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ขึ้นใดหรือไม่ก็ได้ ซึ่งแม้จะเป็นการใช้ดุลยพินิจในการตรวจพิสูจน์เพื่อหาพยานหลักฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการค้นหาความจริง แต่ลำพังการใช้ดุลยพินิจในการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เข้ามาในชั้นสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเข้ามาในคดีของพนักงานสอบสวนเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ให้โอกาสผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายร้องขอให้ตรวจพิสูจน์พยานทางวิทยาศาสตร์ได้ด้วยนั้น ในบางคดีอาจเกิดการใช้ดุลยพินิจผิดพลาด ทำให้สำนวนการสอบสวนมีพยานหลักฐานน้อยหรือไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของบุคคลใดได้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 มิได้อนุญาตให้บุคคลอื่นนอกจากพนักงานสอบสวนร้องขอให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกับรัฐซึ่งมีบุคลากรและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากกว่า และการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์มีค่าใช้จ่ายสูง เป็นภาระแก่ผู้ต้องหาจำเลยหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้คู่ความที่มีฐานะยากจนไม่สามารถนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของตนได้

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 กำหนดให้การตรวจพิสูจน์หรือการเก็บตัวอย่างทุกประเภท เช่น ตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องขอความยินยอมจากบุคคลดังกล่าวทั้งสิ้น แตกต่างกับในกรณีของต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จะมีการแยกประเภทของการตรวจหรือการเก็บตัวอย่างจากร่างกายมนุษย์ไว้ 2 ประเภท คือ 1) “Intimate Sample” หมายถึง (a) รอยพิมพ์ฟัน (b) ตัวอย่างเลือด น้ำอสุจิ หรือเนื้อเยื่ออื่น ๆ ของเหลวร่างกาย ปัสสาวะ หรือขนอวัยวะสืบพันธุ์ (c) สารคัดหลั่งซึ่งได้ออกจากร่างกายทางช่องหรือรูต่าง ๆ นอกเหนือจากทางช่องปาก 2) “Non-intimate Sample” หมายถึง (a) ตัวอย่างขนหรือผม นอกเหนือจากอวัยวะสืบพันธุ์ (b) ตัวอย่างที่นำมาจากเล็บหรือใต้เล็บ (c) สารคัดหลั่งที่นำออกจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งจากทางช่องปากแต่ไม่ใช่ทางช่องหรือรูต่าง ๆ ของร่างกาย (d) น้ำลาย (e) รอยเท้าหรือรอยพิมพ์ของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย นอกเหนือจากส่วนของมือ (เทพนฤทธิ พีพิมาย, 2547, หน้า 53-69)

การแบ่งประเภทสิ่งที่ส่งตรวจออกเป็น Intimate Sample และ Non-intimate Sample มีเงื่อนไขของการตรวจที่เหมือนกันคือ ต้องมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดนั้น อย่างไรก็ตาม แม้สิ่งที่ส่งตรวจประเภท Non-intimate Sample มีเงื่อนไขเช่นเดียวกับสิ่งที่ส่งตรวจประเภท Intimate Sample แต่ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งหลักการตรงนี้จะมีความแตกต่างกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 131/1 ของไทย ที่ใช้เงื่อนไขและความยินยอมแบบเดียวกันทั้งหมด ไม่ว่าสิ่งที่ส่งตรวจนั้นจะเป็นประเภทใดก็ตาม เนื่องจากกฎหมายไม่ได้แยกประเภทของสิ่งที่ส่งตรวจไว้เช่นเดียวกับกรณีของประเทศอังกฤษ

สำหรับประเทศเยอรมนี อำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานในการเก็บตัวอย่างจากร่างกาย ถูกกำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 81a สามารถแยกได้เป็น 2 กรณีคือการตรวจร่างกายโดยไม่ได้ส่งตัวอย่างเข้ามาในสิทธิของร่างกาย และการตรวจร่างกายที่เป็นการส่งตัวอย่างเข้ามาในสิทธิของร่างกาย โดยการตรวจร่างกายนั้น เจ้าพนักงานทำได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากตัวผู้ต้องหา แต่ต้องขออนุญาตต่อศาล และผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจวิเคราะห์ต้องเป็นผู้ชำนาญการเท่านั้น

ผลของกฎหมายที่ไม่แยกประเภทสิ่งที่ส่งตรวจว่าสามารถนำตัวอย่างจากส่วนใดของบุคคลไปตรวจได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม และนำตัวอย่างจากส่วนใดของบุคคลไปตรวจได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม อาจส่งผลต่อการรับฟังพยานหลักฐาน ถ้าปรากฏว่าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบไปนำเส้นผมของผู้ต้องหาที่ร่วงติดอยู่บนเสื้อผู้ต้องหาแล้วนำไปส่งตรวจโดยที่ไม่ได้รับความยินยอมถือเป็นการขัดกับหลักตามมาตรา 131/1 ด้วยหรือไม่ เพราะหากดูตามตัวบทแล้วถือว่าเป็นการขัดกับหลักกฎหมายข้างต้น ซึ่งผลที่ตามมาคือพยานหลักฐานนั้นสามารถรับฟังพยานหลักฐานได้หรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ 1) พยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 2) พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 (เทพนฤทธิ์ พิพิธมาย, 2547, หน้า 70-73)

ประการสุดท้าย พระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 ได้ตราขึ้นโดยเหตุผลคือ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรมและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้น แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นเพียงการกำหนดหน้าที่อย่างกว้าง ๆ ไม่ได้กำหนดขอบเขตหรือหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ สิทธิของผู้รับปฏิบัติที่จะต้องถูกบังคับตามพระราชบัญญัตินี้แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อมีคดีเกิดขึ้นและจำเป็นต้องใช้บทบัญญัติของกฎหมายเพื่อนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการดำเนินคดี จึงต้องบังคับพระราชบัญญัตินี้ควบคู่ไปกับประมวลกฎหมายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ทั้งพระราชบัญญัติการให้บริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติถึงการสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายที่จะสามารถร้องขอเข้ามาในคดีได้ และมีได้จำแนกประเภทของการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไว้ เมื่อต้องมีการปฏิบัติจริงจึงต้องยึดตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายลำดับที่สูงกว่า และหากในการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้นั้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผลคือพยานหลักฐานชิ้นนั้นไม่สามารถรับฟังได้ ทำให้หลายคดีไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาฟ้องลงโทษได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 มิได้อนุญาตให้บุคคลอื่นนอกจากพนักงานสอบสวนร้องขอให้ตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียม ผู้วิจัยเห็นว่าการให้โอกาสผู้ต้องหาและผู้เสียหายร้องขอให้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา อันจะทำให้ค้นหาความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาตั้งแต่ในชั้นสอบสวนเป็นสิ่งจำเป็นและสมควร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักนิติรัฐในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างยิ่งในเสรีภาพของบุคคล สิทธิในความเสมอภาค และสอดคล้องกับหลักการค้นหาความจริง ซึ่งไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือหลักฐานนั้นจะเป็นผลดีหรือผลร้ายต่อผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนก็ต้องนำเข้ามาในคดีเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ และการไม่ได้แยกประเภทสิ่งที่ส่งตรวจว่าสามารถนำตัวอย่างจากส่วนใดของบุคคลไปตรวจได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม และนำตัวอย่างจากส่วนใดของบุคคลไปตรวจได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม อาจส่งผลกระทบต่อการรับฟังพยานหลักฐาน หากปรากฏว่าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบไปนำเส้นผมของผู้ต้องหาที่ร่วงติดอยู่บนเสื้อผู้ต้องหาแล้วนำไปส่งตรวจ โดยที่ไม่ได้รับความยินยอม ถือเป็นการขัดกับหลักตามมาตรา 131/1 ด้วยหรือไม่ นอกจากนี้หากดูตามตัวบทแล้วถือว่าไม่สอดคล้องการขัดกับหลักการรวบรวมพยานหลักฐานตามมาตรา 131 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ต้องการพิสูจน์ทั้งความผิดและความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา รวมถึงการที่พระราชบัญญัติการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 เป็นเพียงการกำหนดหน้าที่อย่างกว้าง ๆ มิได้กำหนดขอบเขตหรือกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและสิทธิของผู้รับปฏิบัติที่จะต้องถูกบังคับตามพระราชบัญญัตินี้แต่อย่างใด และมีได้บัญญัติถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายที่จะสามารถร้องขอเข้ามาในคดีได้ และมีได้จำแนกประเภทของการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องตามหลักการในการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวน พบว่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานที่มีความสำคัญ มีความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานหลักฐานบุคคลทั่วไป เพราะมีการตรวจพิสูจน์ทดสอบยืนยันจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยง่าย โดยเฉพาะสิ่งที่บ่งชี้ถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล อีกทั้งมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาได้ชัดเจนอย่างยิ่ง แต่ก็ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชั้นสอบสวนอยู่หลายประการ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรบัญญัติให้ผู้ต้องหาและผู้เสียหายสามารถร้องขอต่อพนักงานสอบสวนทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้ตั้งแต่ในชั้นสอบสวน โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน โดยให้เพิ่มความต่อไปนี้อย่างเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 “ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายเห็นว่ามีจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี ให้ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้ทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานนั้นโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้”

2. ควรแยกประเภทของพยานหลักฐานที่ส่งตรวจพิสูจน์ โดยกรณีที่ทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกตรวจต้องได้รับความยินยอม ส่วนกรณีที่ไม่ได้กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกตรวจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการรับฟังพยานหลักฐาน และเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยให้เพิ่มความต่อไปนี้อย่างเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 “การเก็บตัวอย่างพยานหลักฐานตามวรรคสองที่ไม่ได้กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบกระทำโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง”

3. ควรปรับปรุงบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2560 ประเด็นวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย โดยควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายสามารถร้องขอให้พนักงานสอบสวนตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายมีความสงสัยว่าพยานหลักฐานชิ้นนั้นจะสามารถนำมาพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์จนทำให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามขั้นตอนของกฎหมายได้ และประเด็นต่อมาคือ กฎหมายการพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ควรแยกประเภทพยานหลักฐานออกเป็นประเภทที่กระทบเนื้อตัวร่างกาย และประเภทที่ไม่กระทบเนื้อตัวร่างกาย โดยในประเภทที่ไม่กระทบเนื้อตัวร่างกายนั้นไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

บรรณานุกรม

- กมลชัย รัตนสภาวะวงศ์. (2537). *พื้นฐานความรู้หลักกฎหมายปกครองเยอรมัน*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
เข็มชัย ชูติวงศ์. (2551). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
ณัฐ ตันศรีสวัสดิ์ และชินวัต สุวรรณทิพย์. (2552). *การรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://thailis-db.car.chula.ac.th/CU_DC/Journal/JournalDec2006/nov1.pdf [2561, 30 กันยายน].
เทพนฤทธิ พีพิมาย. (2547). *อำนาจพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พรทิพย์ โรจนสุนันท์. (2554). ความรู้เบื้องต้นเรื่อง DNA fingerprint. *บทบัณฑิตย*, 52(2), หน้า 86-100.
- ไพจิตร สวัสดิการ. (2547). การพิสูจน์ลายพิมพ์ ดี เอ็น เอ ในศาลในคดีอาญา. *ตุลพาท*, 51(3), หน้า 22-44.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2541). การใช้ประโยชน์จากผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวชและทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานในศาลกับการใช้ผู้เชี่ยวชาญในทางที่ไม่ถูกต้อง. *ตุลพาท*, 45(2), หน้า 175-182.
- สุรนาท วงศ์พรหมชัย. (2551). *การตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์กับพยานหลักฐานในคดีอาญา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุดม รัฐอมฤต. (2544). *การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม มาตรา 28*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.